

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.VI.21.480/2017/6.

A tanács tagjai: . Kollár Márta tanácselnök
. Puskás Péter előadó bíró
. Kocsis Ottilia bíró

A felperes:

A felperes képviselője: Hajdú Ügyvédi Iroda,
Hajdú István Csaba ügyvéd
ügyintéző: Dr.

Az alperes:

Az alperes képviselője: Sopow - Gammer - Nagy Ügyvédi Iroda
Gammer - Nagy Hajnalka ügyvéd
ügyintéző: Dr.

A per tárgya: kölcsöntartozás megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:
Törvényszék
2.Pf.20.293/2016/5.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:
Járásbíróság
2.P.21.408/2014/42.

Rendelkező rész

- A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.
- Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperes részére 150.000 (százötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási

költséget.

- Kötelezi továbbá a felperest, hogy külön felhívásra fizessen meg az állam részére 862.900 (nyolcszázhatvankétezer-kilencszáz) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes 2009. szeptember 10-e és 2009. december 11-e között összesen 7.250.000 forintot kölcsönzött az alperes részére, amelyet az alperes visszafizetett. A 2010. július 19-én kelt engedményezési szerződés alapján az alperes - a felperestől felvett kölcsön ellenében - 8.628.688 forintot engedményezett a felperesre a S. Kft.-vel szemben fennálló követeléséből és az ugyanezen a napon kelt levélben értesítette S. Kft.-t az engedményezésről azzal a felhívással, hogy a szerződés szerinti összeget a felperesnek fizesse meg. Az engedményezési szerződés és a S. Kft. részére történt felhívás áthúzásra és stornírozásra került.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [2] A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest - kölcsön jogcímén - 14.078.688 forint és járulékai megfizetésére.
- [3] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Előadta, hogy csak 7.250.000 forint kölcsönt vett fel az alperestől, amelyet vissza is fizetett. A 8.628.688 forint tekintetében előadta, hogy ilyen összegű kölcsönt már nem vett fel, erre tekintettel került sor az arról szóló okiratok stornírozására.

Az első- és másodfokú ítélet

- [4] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperes részére 8.628.688 forintot és járulékait, ezt meghaladóan pedig a keresetet elutasította. Az ítélet indokolásában az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy a felek közti jogügyletekben eljárta dr. K. Gy. ügyvéd - aki felek közti szerződéseket is elkészítette - büntetőeljárás során tett tanúvallomásából megállapíthatóan, az azonos időpontokban kelt kölcsön és engedményezési szerződések, valamint átvételi pénztárbizonylatok azonos jogügyletet takartak. Megállapítható volt ezek alapján, hogy 2009 szeptemberében az alperes nem 4.500.000 forintot, hanem csak 1.500.000 forintot, 2009. október 10-én pedig nem 3.000.000 forintot, hanem csak 1.500.000 forintot adott kölcsön az alperesnek. Az ügyvéd előadta azt is, hogy ő készítette a

stornírozott engedményezési szerződést és a felhívó levelet is, de pénzmozgást, mint más esetekben, ekkor sem látott és a stornírozásra sem előtte került sor. Az elsőfokú bíróság ebből arra a következtetésre jutott, hogy életszerűtlen lett volna, ha a felek az engedményezésre vonatkozó iratot annak áthúzásával és a stornó szó rávezetésével érvénytelenítik. Az alperes előadását a hivatkozott tanúvallomás sem erősítette meg, így ezen összeg tekintetben alaposnak találta a keresetet.

- [5] A felek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintve, fellebbezett rendelkezéseit megváltoztatta és a keresetet elutasította. A másodfokú bíróság a megállapított tényállást kiegészítette azzal, hogy a felperes által az alperes ellen indított felszámolási eljárás azért került megszüntetésre, mert a 8.628.688 forint összegű kölcsönre vonatkozóan a felperes nem tudott szerződést csatolni. A felperes ilyen eredeti okiratot egyik eljárásban sem mutatott fel, sem a kölcsönügylet, sem az engedményezés vonatkozásában. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapítottakat felülbírálván arra a következtetésre jutott, hogy a felperes a 8.628.688 forint kölcsön tekintetében az őt terhelő bizonyítási kötelezettségnek nem tudott eleget tenni. Az elsőfokú bíróság a felperest a bizonyítási teherről a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 3. § (3) bekezdésében foglaltaknak megfelelően tájékoztatta a reá háruló bizonyítási teherről, de a felperes a követelése alátámasztására csak a fénymásolatban csatolt és stornírozott szerződést tudta előadni. Ez utalt ugyan egy korábbi kölcsönre, de annak tartalma, kelte, alakiséga az okiratból nem derült ki, így tévesen jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy ezáltal bizonyításra került volna a korábbi kölcsönszerződés létrejötte. A rendelkezésre álló peradatok alapján tehát írásbeli kölcsönszerződés nem volt, egyéb bizonyíték a kölcsönszerződést szintén nem igazolta, és a kölcsönszerződés létrejöttét az okiratot készítő ügyvéd sem tudta alátámasztani.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [6] A jogerős ítélettel szemben a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérte annak hatályon kívül helyezésével az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását. Másodlagosan a hatályon kívül helyezés mellett a másodfokú bíróság utasítását kérte új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára. A felülvizsgálati kérelem indokolása szerint a másodfokú bíróság a megállapított tényállást nem módosította, nem egészítette ki, csak az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi következtetéseket vont le abból. Kiemelte, hogy az alperes nem vitatta a 2010. július 19-i engedményezési szerződés létrejöttét, annak általa történt aláírását, ezért iratellenes a jogerős ítélet

ezzel ellentétes megállapítása. Az okirat szerint a kölcsönre már korábban sor került, az alperes pedig nem tudott magyarázatot adni arra, hogy ha nem volt szüksége a pénzre, akkor ezt a szerződést miért írta alá. A bizonyító erő szempontjából nincs jelentősége az okirat másolt voltának, de a bíróságnak – a Pp. 3. § (3) bekezdése szerint eljárva – a bizonyítási teherre való kioktatás mellett fel kellett volna hívni a figyelmet arra, hogy a szerződést csak az eredeti okirat csatolása esetén tekinti létrejöttnek. A bizonyítási teher ilyen módon nem került kiosztásra, pedig felhívás esetén a felperes csatolta volna az eredeti okiratot. A stornó megjelölés az alperestől származik, aki a felperes tagadásával szemben nem igazolta, hogy ahhoz a felperes hozzájárult volna. A stornírozást az ügyvéd sem jegyezte ellen és az okirat valamennyi eredeti példánya az alpereshez került, ami szintén azt igazolja, hogy a stornírozással a felperes nem értett egyet. Az alperes az okirattal szemben nem tudta bizonyítani, hogy a kölcsönt ne vette volna fel, illetve azt sem, hogy a stornírozásra a felperessel akarategységben került volna sor. A felszámolási eljárásban történtek nem lehetnek irányadóak és nem teszik mellőzhetővé a bizonyítási teherről való kioktatást sem. A jogerős ítélet ezért sérti a régi Pp. 163. § (2) bekezdésében, 164. § (1) bekezdésében, a 190. § (2), a 191. § (1) bekezdésében, a 196. § (1) bekezdés e) pontjában, valamint a 197. § (1) bekezdésében és 199. §-ában foglaltakat is.

- [7] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását és a felperes perköltségben történő marasztalását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [8] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.
- [9] A másodfokú bíróság a tényállást az ügy elbírálásához szükséges mértékben feltárta, azt helyesen állapította meg és helyesek az abból levont jogi következtetései is. A Kúria az abban foglaltakkal mindenben egyetértett, a jogerős ítélet nem jogszabálysértő.
- [10] A felperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem azon alapult, hogy nem volt megfelelő a bizonyítási teherről való tájékoztatás, illetve a másodfokú bíróság tévesen értékelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat, így különösen a becsatolt engedményezésről szóló okiratot.
- [11] A peres iratokból megállapíthatóan azonban az elsőfokú bíróság a régi Pp. 3. § (3) bekezdésében foglaltaknak megfelelően tájékoztatta a felperest a 8.628.688 forint összegű követelése tekintetében is a bizonyítási teherről. Ennek körében például a 2.P.21.408/2014/32. számú jegyzőkönyv szerint felhívta a figyelmét arra, hogy bizonyítania kell ezen összeg átadásának a tényleges

megtörténtét. Ezt követően, az eljárás előrehaladtával, a felmerült körülményekre tekintettel ezen túlmenően még külön felhívta a felperest annak bizonyítására, hogy az engedményezésről szóló okirat valamennyi aláírt példánya az alperes birtokába került. (2.P.21.408/2014/37. számú jegyzőkönyv.) Mindezen, többször is megismételt felhívásokhoz képest a felperes az eljárás végén kifejezetten előadta, hogy további bizonyítási tehernek nem tud eleget tenni, arra nincs módja és kérte, hogy a bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján hozza meg a döntését. (2.P.21.408/2014/41. számú jegyzőkönyv 2. oldal 4. bekezdés.) Alaptalan ezért a mindvégig jogi képviselővel eljáró felperes azon hivatkozása, hogy az eljáró bíróságok - akár az első-, akár a másodfokú bíróság - megsértették volna a tájékoztatási kötelezettségüket.

- [12] A bíróság tájékoztatási kötelezettsége nem terjed ki a bizonyítékok előzetes értékelésére és így arra sem, hogy azok alapján előzetesen tájékoztatást nyújtson a feleknek a várható döntéséről. Nem volt jogszabálysértő a másodfokú bíróság részéről sem az, hogy az általa adott indokolásnak megfelelően, az elsőfokú bíróság mérlegeléssel meghozott döntését a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján felülmérlegelte. A másodfokú bíróság e mellett azonban kifejezetten ki is egészítette a megállapított tényállást abban a tekintetben, hogy kölcsönszerződés, vagy eredeti és érvényes engedményezési szerződés sem a felszámolási, sem az egyéb eljárások során nem került becsatolásra, vagy felmutatásra.
- [13] Téves ezen túlmenően a felperes azon hivatkozása is, amely szerint a másodfokú bíróság azért tartotta megalapozatlannak a keresetét, mert nem csatolta a fénymásolatban csatolt okirat eredeti példányát az iratokhoz. Általánosságban is téved a felperes, amikor úgy véli, hogy azonos a bizonyító ereje egy fénymásolatban csatolt iratnak az eredeti példányban benyújtottal, de a perbeli esetben ennek nem volt jelentősége, hiszen az alperes nem vitatta, hogy a fénymásolatban csatolt okirat létrejött, mert a védekezésének nem ez, hanem az volt az alapja, hogy az stornírozásra került. A kereset elutasításának az egyik oka ennek megfelelően éppen az volt, hogy a rendelkezésre álló szerződést stornírozták és a felperes egyrészt nem tudott olyan példányt - még másolatban sem - csatolni, amely ne lett volna ilyen módon érvénytelenítve, másrészt nem tudta az elsőfokú bíróság felhívása ellenére sem bizonyítani, hogy a szerződés valamennyi példánya az alperes birtokába került volna és azokat az alperes önhatalmúan stornírozta.
- [14] Az ügyvéd tanúvallomása szerint ebből az okiratból is négy példány készült és így érthetetlen, hogy egy ilyen nagy összegű követelés esetén miért került volna valamennyi példány az alperes birtokába. Kérdéses, hogy abból a felperes miért nem tartott meg saját példányt, különösen akkor, ha az állítólagosan annak alapjául

szolgált kölcsönszerződés sem állt a rendelkezésére. Minderre a felperes még szóbeli magyarázattal sem tudott szolgálni.

[15] A felülvizsgálati eljárás során általában nincs helye felülmérlegelésnek, a bizonyítékok ismételt egybevetésének és értékelésének. Erre csak a tényállás feltáratlan volta, vagy a mérlegelés körébe vont bizonyítékok nyilvánvalóan iratellenes, okszerűtlen, logikai ellentmondásokat tartalmazó értékelése adhat alapot. A másodfokú bíróság mérlegelése azonban teljesen okszerű és aggálytalan volt, így nem merülhetett fel ok a megállapításai felülmérlegelésére. Alaptalan volt ugyanis a felülvizsgálati kérelem bizonyítékok jogszabálysértő mérlegelésére való hivatkozás tekintetében is. A felperes a felhívások ellenére nem tudta csatolni az általa hivatkozott kölcsönszerződést, azt amire álláspontja szerint a becsatolt engedményezési szerződés utalt és a kölcsönszerződés létrejöttét egyéb módon sem tudta bizonyítani, csak a rendelkezésre álló engedményezési szerződésre, mint okirati bizonyítéokra hivatkozott.

[16] Az engedményezési szerződés tekintetében nem volt vitás, hogy azt a felek aláírták, az azzal kapcsolatos problémát az jelentette, hogy nem állt olyan példány rendelkezésre, amely ne került volna stornírozásra. Ilyet a felperes nem tudott produkálni, tehát nem volt olyan példány, amely ne került volna ilyen módon érvénytelenítésre. Az okirat áthúzása és a „stornó” szó feltüntetése a köznapí jelentése alapján is az okiratban foglaltak felbontását, visszavonását jelenti. Ez, ennek megfelelően kizárólag az alperes azon álláspontját támasztotta alá, amely szerint bár ez az okirat elkészült, de a felek meggondolták magukat és annak alapján a jogügyletre mégsem került sor és ezért – közös megegyezéssel – ilyen módon vonták vissza az írásba foglalt jognyilatkozataikat. Ennek ellenkezőjét a már leírtaknak megfelelően a felperes felhívás ellenére sem tudta bizonyítani, így nem lehet okszerűtlennek tekinteni a másodfokú bíróság ezzel kapcsolatos álláspontját. Helyesen hivatkozott mindezekkel kapcsolatban ellenkérelmében az alperes is arra, hogy nem volt kötelezhető annak bizonyítására, hogy nem vett fel kölcsönt a felperestől. Értelemszerű továbbá az is, hogy nem az alperesnek kellett volna bizonyítania azt, hogy stornírozásra került a stornírozott szerződés.

[17] Önmagában egy visszavont, érvénytelenített szerződés tartalma, utalása alapján a kölcsön létrejötte nem volt megállapítható, ezért a másodfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok helyes, a régi Pp. 206. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelő, okszerű és logikus értékelésével jutott arra a megalapozott következtetésre, hogy a felperes nem tudott eleget tenni a reá háruló bizonyítási kötelezettségnek és ezért a keresete ezen követelés tekintetében is megalapozatlan.

- [18] A Kúria a kifejtettekre tekintettel a jogerős ítéletet, utalva annak helyes indokolására is - a régi Pp. 275. § (3) bekezdése alapján - hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [19] A felek az ügyben tárgyalás tartását nem kérték, ezt a Kúria sem tartotta szükségesnek, ezért a döntését a régi Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül hozta meg.
- [20] A régi Pp. 270. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásba is irányadó régi Pp. 78. § (1) bekezdése szerint kötelezte az eredménytelen felülvizsgálati kérelmet előterjesztő felperest az alperes javára a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdése alapján, a ténylegesen végzett ügyvédi tevékenységgel arányosan megállapított, és a 4/A. § (1) bekezdése szerint Áfá-val növelt összegű ügyvédi munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére.
- [21] Kötelezte továbbá a felperest az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdése alapján irányadó, a költségmentesség alkalmazásáról a bírósági eljárásban szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése és 15. § (1) és (3) bekezdése alapján, az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték állam javára történő megfizetésére.
- [22] Az ítélettel szemben a régi Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontja alapján nincs helye felülvizsgálatnak.

Budapest, 2018. június 26.

Dr. Kollár Márta s.k. a tanács elnöke, dr. Puskás Péter s.k. előadó bíró, dr. Kocsis Ottilia s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

Sz.Sz.

bírósági ügyintéző